



Національний університет
«Острозька академія»



«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Приймальної комісії
Національного університету
«Острозька академія»



І. Д. Пасічник

«26» квітня 2024 року

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра
зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації
та регіональні студії», освітньо-професійної програми «Міжнародні
відносини»



Острог – 2024



Програма фахового вступного випробування для вступників на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини» / Укладачі: д. пол. н., проф. Сидорук Т. В. к. і. н., доц. Конопка Н. О. Острог : НаУОА, 2024.

Програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри міжнародних відносин (Протокол № 9 від 11 квітня 2024 року).

Завідувачка кафедри
міжнародних відносин



Тетяна СИДОРУК

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії Національного університету «Острозька академія» (Протокол № 8 від 26 квітня 2024 року)

Відповідальний секретар
приймальної комісії



Марія МАТВІЙЧУК

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета фахового вступного випробування полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань та практичних навичок абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини» на основі освітнього ступеня бакалавра/магістра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста здобутого за цією або іншою спеціальністю, у сфері міжнародних відносин та зовнішньої політики.

Результати фахового вступного випробування використовуватимуться під час формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників у межах ліцензованого обсягу.

II. ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Організація фахового вступного випробування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію Національного університету «Острозька академія» та Положення про організацію та проведення вступних випробувань у Національному університеті «Острозька академія» https://www.oa.edu.ua/ua/abiturijentovi/receiving_commission/polozhenya_pro_pruymalny_komisij

Фахове вступне випробування проводиться з використанням комп'ютерної техніки та системи Moodle з таких дисциплін, як: «Теорія міжнародних відносин», «Історія міжнародних відносин», «Основи дипломатичної діяльності».

III. ВИМОГИ ДО ЗДІБНОСТЕЙ І ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми магістра абітурієнти повинні мати базову або повну вищу освіту та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі міжнародних відносин. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

В розрізі зазначених вище дисциплін абітурієнт повинен:

знати:

- основні поняття науки про міжнародні відносини, теоретичні підходи до дослідження міжнародної політики, принципи функціонування, головні тенденції і закономірності розвитку міжнародних відносин;

- особливості еволюції системи міжнародних відносин від стародавніх часів до сьогодення;

- основні характеристики, особливості та організацію сучасної дипломатичної і консульської служби України та зарубіжних країн;

ВМІТИ:

- використовувати знання з теорії та історії міжнародних відносин для аналізу міжнародних процесів;
- об'єктивно аналізувати міжнародно-політичну інформацію, обробляти її з допомогою сучасних методів;
- мати навички у сфері інформаційно-аналітичного і організаційно-технічного супроводження дипломатичної діяльності.

ІV. НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ, ЯКИЙ ВІНОСИТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБОВУВАННЯ ТА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН»

1. Теорія міжнародних відносин як галузь знань і навчальна дисципліна.
2. Проблеми дефініювання поняття «міжнародні відносини».
3. Основні особливості, універсальні закономірності і сучасні тенденції розвитку міжнародних відносин.
4. Класична традиція в теорії міжнародних відносин (аналіз праць Фукідіда, Н. Макіавеллі, Т. Гоббса та ін.).
5. Ліберально-ідеалістична традиція в теорії міжнародних відносин (аналіз праць І. Канта, Г. Гроція).
6. Політичний ідеалізм у теорії міжнародних відносин.
7. Політичний реалізм у теорії міжнародних відносин.
8. Марксистське розуміння сутності міжнародних відносин.
9. Неореалізм та неолібералізм.
10. Модернізм у теорії міжнародних відносин.
11. «Великі суперечки» в теорії міжнародних відносин.
12. Неомарксизм. Світ-системний аналіз І. Валлерстайна.
13. Сутність системної теорії. Особливості системного підходу в аналізі міжнародних відносин.
14. Типи, структура і закони функціонування міжнародних систем.
15. Теорія міжнародних систем М. Каплана.
16. Історичні етапи розвитку системи міжнародних відносин.
17. Цивілізаційний підхід до аналізу міжнародних відносин.
18. Концепція «зіткнення цивілізацій» С. Гантінгтона.
19. Типи міжнародних акторів та їх ієрархія.
20. Сутність і роль держави як учасника міжнародних відносин.
21. Недержавні учасники міжнародних відносин.
22. Міжнародні міжурядові організації як учасники міжнародних відносин.
23. Міжнародні неурядові організації як учасники міжнародних відносин.
24. ТНК як учасники міжнародних відносин.
25. Поняття цілей і засобів у міжнародних відносинах.

26. Стратегія як єдність цілей і засобів.
27. Основні компоненти зовнішньополітичної могутності міжнародного актора.
28. Роль сили в міжнародних відносинах. Збройне насилля і його форми.
29. Поняття і структура національного інтересу.
30. Типології національних інтересів.
31. Поняття безпеки в міжнародних відносинах та основні теоретичні підходи до його розуміння.
32. Співвідношення національної, регіональної та міжнародної безпеки.
33. Основні загрози міжнародній безпеці. Нові глобальні загрози.
34. Джерела міжнародного права.
35. Основні принципи сучасного міжнародного права.
36. Право прав людини і міжнародне гуманітарне право.
37. Співвідношення права і моралі як регуляторів міжнародних відносин.
38. Теоретичні підходи до трактування місця моралі в міжнародних відносинах.
39. Сутність поняття «дипломатія».
40. Форми і методи дипломатії.
41. Особливості сучасної дипломатії.
42. Сутність і типологія міжнародних конфліктів.
43. Структура міжнародного конфлікту.
44. Фази міжнародного конфлікту.
45. Особливості сучасних міжнародних конфліктів.
46. Сучасні методи врегулювання міжнародних конфліктів.
47. Поняття і типи міжнародного співробітництва.
48. Міжнародне співробітництво та інтеграційні процеси.
49. Теоретичні інтерпретації сучасної системи світоустрою.
50. Особливості сучасної системи міжнародних відносин.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вступ до спеціальності «Міжнародні відносини» : навч. посіб. / Л. О. Дорош, Ю. А. Тишкун, Я. Б. Турчин. – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2013. – 176 с.
2. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин. – Чернівці: Книги-XXI, 2019. – 272 с.
3. Маддісон В.В., Шахов В.А. Політологія міжнародних відносин. – К., 1997.
4. Мальський М., Мацяк М.М. Теорія міжнародних відносин: Підручник. 3-е вид., перероблене і доп. – К., 2007.
5. Міжнародні системи і глобальний розвиток / підручник; кер. авт. колективу О.А.Коппель; за ред. Л.В.Губерського, В.А.Манжоли. Київ.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008.
6. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб. / М. П. Требін, Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна та ін. ; за ред. М. П. Требіна. – Х. : Право, 2016. – 540 с.

7. Цимбалістий В.Ф. Теорія міжнародних відносин: Навч. посіб. – Львів, 2005.
8. Шепєлев М.А. Теорія міжнародних відносин. – К., 2004.
9. Шергін С.О. Політологія міжнародних відносин: навч. посіб. / С.О. Шергін. – Дипломатична академія України при МЗС України, 2013.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН»

1. Елементи міждержавних політичних стосунків Давнього Сходу.
2. Розвиток міжнародних відносин та зовнішньої політики у Стародавній Греції.
3. Міжнародне становище Візантії у VI – X ст.
4. Імперія Карла Великого та зовнішньополітичні вектори її політики.
5. Арабський світ у вирі зовнішньої політики в Середні віки.
6. Роль папства у міжнародних відносинах в епоху Середньовіччя.
7. Зовнішньополітична діяльність Франції у XII – XV ст.
8. Зовнішньополітична діяльність Англії у XII – XV ст.
9. Тридцятирічна війна і політична карта Європи в середині XVII ст.
10. Суперництво на Балтиці в др. половині XVII – поч. XVIII ст.
11. Боротьба американських колоній за незалежність.
12. Колоніальна політика європейських держав у XVII-XVIII ст.
13. Міжнародні відносини у Європі в епоху Наполеона 1802-1815 р. Віденський конгрес.
14. Міжнародні відносини в період Реставрації і європейських революцій 1815-1848 р.
15. Османська імперія й інтереси великих держав у першій половині XIX ст.
16. Грецьке питання і «європейський концерт» у 1821 – 1830 рр.
17. Зовнішня політика США в 1815 – 1865 рр.
18. Кримська війна 1853 – 1856 рр.
19. Німеччина і Європа в 1871–1875 рр.
20. США та країни Латинської Америки 70-х рр. XIX ст. – поч. XX ст.
21. Риси та особливості європейської колоніальної експансії в 80-90-ті рр. XIX ст.
22. Європейська система союзів до 1907 р.
23. Європа на шляху до війни 1907 – 1914 рр.
24. Політичні блоки 1914 – 1918 рр.
25. Паризька мирна конференція. Версальський мирний договір 1919 р.
26. Створення і початковий період діяльності Ліги націй.
27. Вашингтонська конференція 1921-1922 р. та її результати
28. Загострення німецької проблеми. Рурська криза. План Дауеса.
29. Панамериканські конференції 20-х рр. XX ст.
30. Проблеми європейської безпеки і роззброєння. Конференція в Локарно 1925 р.

31. Західні держави і Радянський Союз у 20-і рр.: початковий етап мирного співіснування.
32. Міжнародні відносини на початковому етапі II Світової війни (вересень 1939-червень 1941 рр.).
33. Зовнішня політика країн світу та початки антифашистського співробітництва (червень 1941-1942 рр.).
34. Врегулювання міжнародних відносин 1943 - 1945 рр.
35. Геополітичні доктрини США та СРСР після II Світової війни.
36. Дві Німеччини в системі міжнародних відносин повоєнного часу.
37. Створення НАТО та ОВД та становлення блокового протистояння.
38. Країни Латинської Америки в системі міжнародних відносин повоєнного часу.
39. Країни азійсько-тихоокеанського регіону в міжнародних відносинах повоєнного часу. Бандунгська конференція.
40. Створення і початок діяльності ООН.
41. Епоха міжнародних конфліктів 1957 – 1962 рр.
42. Становлення політики розрядки 1962 – 1968 рр.
43. «Нова східна політика» ФРН.
44. Криза політики розрядки 1976-1980 рр.
45. Проблеми європейської інтеграції.
46. Проблеми міжнародних відносин та зовнішньої політики на Близькому та Середньому Сході в кін. XX ст.
47. Завершення «холодної війни». Перехід від конфронтації до співробітництва.
48. Дезінтеграція СРСР та створення СНД.
49. Трансформація та розширення НАТО в 80-90 рр. XX ст.
50. Об'єднання Німеччини.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Брусиловська О.І. Історія міжнародних відносин (сер. III тис. до н.е. – сер. XVII ст. н.е.): навч.-метод. посібн. для студ. ОНУ ім. І.І. Мечникова / О.І. Брусиловська, І.М. Коваль. Одеськ. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2013.
2. Дипломатія сучасної України: Енцикл. довід. К., 1997.
3. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. К., 1995.
4. Коппель О. А., Пархомчук О. С. Міжнародні системи. Світова політика. К., 2001.
5. Кучик О., Мацяк М. Міжнародні відносини і світова політика. Методичні вказівки та рекомендації до академічного курсу. Львів, 2005. 29 с.
6. Мартиненко А.К., Мартиненко Б.А. Міжнародні відносини 1945 – 1975 років: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Видавництво Ліра&К, 2007.
7. Марущак М.Й. Історія міжнародних відносин XX сторіччя. Вінниця: НОВА КНИГА, 2008.

8. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-ті роки): Підруч. / В. А. Манжола та ін. К., 1999.

9. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980 – 2000 роки): Підручник / Л. Ф. Гайдуков, В. Г. Кремень, Л. В. Губерський та ін. К., 2001.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ДИПЛОМАТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

1. Дипломатія та зовнішня політика. Роль і місце дипломатії у проведенні зовнішньої політики держави.

2. Двостороння та багатостороння дипломатія.

3. Загальні характеристики сучасної дипломатичної служби. Вимоги, стандарти, проблеми.

4. Система органів зовнішніх зносин: загальні принципи організації. Структура МЗС України та його роль в реалізації зовнішньополітичного курсу держави.

5. Дипломатичне представництво як постійний закордонний орган зовнішніх зносин держави.

6. Визнання держав, встановлення дипломатичних відносин, заснування дипломатичних представництв та їх види.

7. Структура та персонал дипломатичних представництв.

8. Процедура призначення глави дипломатичного представництва.

9. Поняття «агреман». Запит на агреман.

10. Поняття «вірчі грамоти», «відкличні грамоти». Процедура їх вручення.

11. Основні функції дипломатичних представництв та засоби їх виконання.

12. Дипломатичне старшинство. Класи і ранги дипломатичних працівників.

13. Професійні вимоги та вимоги до особистих якостей дипломата.

14. Поняття «дипломатичний корпус». Дуаен корпусу, його функції і обов'язки.

15. Економічна дипломатія.

16. Привілеї та імунітети дипломатичних представництв як органу зовнішніх зносин держави.

17. Історія виникнення та становлення консульського інституту.

18. Основні консульські функції та засоби їх здійснення.

19. Спеціальні місії як форма дипломатії: історія зародження та розвитку.

20. Постійні представництва держави при міжнародних організаціях: структура та персонал.

21. Основні функції постійного представництва при міжнародних організаціях.

22. Міжнародні (міжурядові) конференції як форма багатосторонньої дипломатії. Правовий статус, функції, компетенція.

23. Вимоги до форми і змісту дипломатичних документів.

24. Загальні правила та методи ведення дипломатичних переговорів.

25. Поняття та принципи дипломатичного протоколу. Роль та значення дипломатичного протоколу у міжнародних відносинах.

26. Класифікація, місце та роль дипломатичних прийомів у дипломатичній практиці.

27. Особливості європейської дипломатії (Великобританія, Франція, Німеччина, Італія).

28. Особливості дипломатії держав Північної та Південної Америки.

29. Особливості дипломатії держав Азіатсько-Тихоокеанського регіону (Японія, Китай, Індія, Австралія).

30. Поняття стилю переговорів. Роль національних стилів в міжнародних і дипломатичних переговорах.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Rana S.K. 21st Century Diplomacy: A Practitioner's Guide. N.Y., 2011.
URL: <https://www.bloomsburycollections.com/book/21st-century-diplomacy-a-practitioners-guide/title-pages?from=search>

2. Григор'єва Т. Історія дипломатії: від давнини до кінця XVIII ст.: навчальний посібник для студентів історичних спеціальностей / Т. Григор'єва. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2014. – 177 с.

3. Гулієв А.Д. Дипломатична та консульська служба: конспект лекцій / А.Д. Гулієв. – К.: Вид-во Нац.авіац.ун-ту «НАН-друк», 2011. – 80 с.

4. Гуменюк А., Ковтун О., Шинкаренко Т. Мова дипломатичних документів. К., 2010.

5. Гуменюк Б.І. Дипломатична служба правове регулювання. Навчальний посібник. Київ: Либідь, 2007. 224 с.

6. Гуменюк Б.І. Основи дипломатичної та консульської служби. Навчальний посібник, Київ: Либідь, 2004. 248 с.

7. Дипломатичний корпус. Довідник. К., 2010.

8. Дипломатичний протокол та етикет : практикум / уклад. А. Д. Гулієв. (Практикум Дипломатичний протокол та етикет на укр.мові.pdf) Київ.: НАУ, 2014. 96 с.

9. Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті. К.: Наш формат. 2017. 320 с. ISBN 978-617-7388-77-6.

10. Никольсон Г. Дипломатия. М., 1941.

11. Сагайдак О.П. Дипломатичний протокол та етикет. К., 2010.

12. Саттоу Э. Руководство по дипломатической практике. М., 1961.

13. Ткач Д. І. Дипломатичний протокол та етикет (із практичної роботи досвідченого дипломата), *Наукові праці МАУП*. 2016. Вип. 49. С. 51-55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npmaup_2016_49_9

14. Турчин Я.Б. Дипломатична та консульська служба: навч. посібник Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 224 с.

15. Українська дипломатична енциклопедія: у 2-х т. К.: Знання України, 2004.

16. Федчишин С.А. Порушення дипломатичного протоколу в контексті дисциплінарних проступків працівників дипломатичної служби України, *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Юриспруденція. 2016. Вип. 21. С. 46-49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2016_21_13

17. Шинкаренко Т. І. Особливості формування державного протоколу України, *Актуальні проблеми міжнародних відносин: Зб.наук. пр.* Вип. 74 (Частина І). К.: ІМВ, 2008.

18. Шинкаренко Т.І. Дипломатичний протокол та етикет. К., 2009.

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

Фахове вступне випробування для вступників освітнього ступеня магістр на основі ступеня бакалавра (ОКР спеціаліста, ступеня магістра) проводиться з використанням комп'ютерної техніки та інформаційної системи Moodle.

Бал фахового вступного випробування визначається як сума балів, одержаних за вирішення 60 тестових завдань. Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в 1 бал, неправильна – 0 балів.

Загальна оцінка за виконання фахового вступного випробування виставляється системою Moodle за 12-бальною шкалою за заданою формулою, після чого автоматично переводиться у 200-бальну шкалу відповідно до таблиці 1.

Таблиця 1

Переведення бала за виконання завдань фахового вступного випробування, обрахованого за 12-бальною шкалою, в шкалу 100-200 балів

1	100
1,1	100
1,2	100
1,3	100
1,4	100
1,5	100
1,6	100
1,7	100
1,8	100
1,9	100
2	100
2,1	101
2,2	102
2,3	103
2,4	104
2,5	105
2,6	106
2,7	107
2,8	108
2,9	109
3	110
3,1	111
3,2	112
3,3	113
3,4	114
3,5	115
3,6	116
3,7	117
3,8	118
3,9	119

4	120
4,1	121
4,2	122
4,3	123
4,4	124
4,5	125
4,6	126
4,7	127
4,8	128
4,9	129
5	130
5,1	131
5,2	132
5,3	133
5,4	134
5,5	135
5,6	136
5,7	137
5,8	138
5,9	139
6	140
6,1	141
6,2	142
6,3	143
6,4	144
6,5	145
6,6	146
6,7	147
6,8	148
6,9	149
7	150
7,1	151
7,2	152
7,3	153
7,4	154
7,5	155
7,6	156
7,7	157
7,8	158
7,9	159

8	160
8,1	161
8,2	162
8,3	163
8,4	164
8,5	165
8,6	166
8,7	167
8,8	168
8,9	169
9	170
9,1	171
9,2	172
9,3	173
9,4	174
9,5	175
9,6	176
9,7	177
9,8	178
9,9	179
10	180
10,1	181
10,2	182
10,3	183
10,4	184
10,5	185
10,6	186
10,7	187
10,8	188
10,9	189
11	190
11,1	191
11,2	192
11,3	193
11,4	194
11,5	195
11,6	196
11,7	197
11,8	198
11,9	199
12	200

Вступник допускається до участі у конкурсі, якщо оцінка за виконання завдань фахового вступного випробування складає 100 балів і більше за 200-бальною шкалою оцінювання.

Якщо результат складання фахового вступного випробування вступника становить менше 100 балів, то він не допускається до участі у конкурсному відборі.

VI. ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Кожен абітурієнт під час складання фахового вступного випробування повинен дотримуватися моральних норм, правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності, а саме:

- самостійно виконувати завдання;
- не принижувати будь-яким чином гідність інших абітурієнтів, учасників освітнього процесу, запобігати таким діям з боку інших осіб;
- дотримуватися правил ділового етикету в поведінці та норм культури спілкування у комунікації з абітурієнтами, здобувачами вищої освіти, викладачами та співробітниками НаУОА;
- не використовувати телефон або гаджети під час проведення фахового вступного випробування;
- не використовувати службові або родинні зв'язки для отримання нечесної переваги.

Не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших вступників.

Не публікувати відповіді на питання, що використовуються у рамках фахового вступного випробування для оцінювання знань вступників.